

Inleidingen

Methodologie van de inventaris van Elsene

GROUPE DE QUATORZE MAISONS FORMANT AVENUE PRIVÉE, Chaussée de Waterloo, à Ixelles.
VUE D'ENSEMBLE
Architecte Mr Léon David.

Algemeen zicht op de Waterloogalerij (*Vers l'Art*, 12, 1913, pl. 289).

Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed, Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De inventarisatie van het bouwkundig erfgoed steunt op een gerichte en concrete selectie van bouwkundig erfgoed binnen het totale gebouwbestand van de gemeente Elsene.

Het onderzoek naar het bouwkundig erfgoed gaat uit van de nu nog bestaande, concrete erfgoedkwaliteiten. De criteria voor de evaluatie van het afzonderlijke gebouw en van een geheel van gebouwen worden vanuit de specifieke eigenheid van de wijk benaderd en geanalyseerd, en bouwt daardoor voort op de criteria van de urgentie-inventarissen¹. Wat waarneembaar is vanaf de publieke (binnen)ruimte blijft de maatstaf, maar wordt aanzienlijk uitgebreid door middel van luchtfotografisch, cartografisch, archief- en literatuuronderzoek.

De uiteindelijke onderzoeksresultaten worden in drie niveaus onderverdeeld.

De inleidende teksten geven een globaal beeld van de stedenbouwkundige ontwikkeling en de architecturale bijzonderheden van de behandelde wijken.

Deze algemene context wordt dieper uitgewerkt in de straatnotities. Binnen deze notities wordt het ontstaan en de evolutie tot het huidige straatbeeld geschetst en alzo de context van de straat of wijk verduidelijkt waaruit het bouwkundig erfgoed uiteindelijk wordt weerhouden. In de straatnotities komen voorts niet weerhouden, doch waardevolle gebouwen kort aan bod en haalt men elementen aan die zeerzeker een erfgoedwaarde hadden, maar die door sloop of degradatie niet langer als erfgoed kunnen worden weerhouden. In enkele gevallen worden tevens die ingrepen behandeld die een zware hypotheek op het oorspronkelijk karakter van het stedelijk weefsel hebben gelegd. Ook recentere architectuur waarvan men de erfgoedwaarde nog niet zeker kan bepalen, wordt hier kort aangestipt. Hoewel de eigenlijke nadruk ligt op het bouwkundig erfgoed kunnen klein erfgoed, naburige landschappen, parken, beelden en andere in de straatnotitie worden behandeld. In uitzonderlijke gevallen worden deze zelfs weerhouden.

De weerhouden elementen bevinden zich in het derde veld. Ze hebben telkens hun eigen fiche en worden afzonderlijk en/of als deel van een geheel beschreven.

Sommige gebouwen zijn in oorsprong samen gebouwd en worden als geheel weerhouden.

Andere gebouwen zijn afzonderlijk opgenomen, maar worden expliciet als deel van een geheel genoemd. In sommige gevallen maken ze deel uit van een homogene straatwand waarvan de erfgoedwaarde van het geheel de waarde van elk afzonderlijk bestanddeel substantieel kan overschrijden. In andere gevallen hebben ze een geringe zeggingskracht, maar worden ze ingeschakeld in een geheel om het belendend bouwkundig erfgoed als het ware te ondersteunen en te versterken.

---

¹ VANDENBREEDEN, J. (o.l.v.), *Actualisering van de urgentie-inventaris, Gemeente Elsene*, Sint-Lucasarchief, Brussel, 1993.

Over het algemeen behandelen de fiches volgens een vast stramien de geschiedenis, de gevelbeschrijving en de uiterlijke bewaringstoestand van elk pand. Op schaarse uitzonderingen na, worden privé-gebouwen niet binnenin bezocht. Desalniettemin kunnen uitzonderlijke ruimtelijke indelingen summier worden beschreven op basis van het literatuur- en/of archiefonderzoek.

Ondanks de toegepaste methodologie zijn wij er van overtuigd dat deze inventaris voor aanvulling, vervolmaking en verbetering vatbaar is. Met de inventaris streven wij er naar een, uiteraard verbeterbaar, overzicht te geven van het bouwkundig erfgoed en aldus een uitgangspunt te vormen voor het nog steeds onontbeerlijke verdere wetenschappelijk onderzoek.

Redactie :
Christophe Deschaumes
2007

© Ministerie van het
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest,
Directie Monumenten en
Landschappen,
CCN
Vooruitgangstraat 80
1035 Brussel

Verantwoordelijke uitgever:
P. Crahay

